

Als je van tuinen en tuinieren houdt

GROEI & BLOEI

Breda

en omstreken
www.breda-groei.nl

*Thuis in het
Prinsentuin College*

niewsbrief

november 2019, jaargang 60 nummer 3

Beste tuin vrienden,

Om maar met de deur in huis te vallen: Prinsentuin wordt CURIO. Nieuwe naam voor ons al jaren vertrouwde huisadres. Uitdaging genoeg. Vanuit het verleden. En naar de toekomst. ROC West-Brabant is begonnen aan een reis vol ambitie en vol verandering. Tot en met de naam. Curio is intern al een begrip, maar het moet de harten nog winnen. Hopelijk kunen wij er ook aan wennen.

Dank U voor Uw STEM: De RABO Club support actie heeft in Breda 363 euro opgeleverd en bij de Amerstreek 142,19 euro. Wij kunnen het goed gebruiken o.a. voor het vieren van het 60- jarig jubileum.

De dagen worden weer korter en het weer wordt onstuimiger, november heeft 30 dagen, maar het dubbele aan regen en windvlagen. Het kan zelfs al een beetje gaan vriezen, laten we dus maar genieten van de laatste mooie herfstdagen die er vast ook ook nog wel zijn en de laatste tuinklusjes aanpakken, niet te veel opruimen natuurlijk, denk ook aan de egels, blad en takken op een hoopje, simpel en doeltreffend, en vergeet de vogels niet.

Er is bij Groei&Bloei deze maand weer van alles te beleven, zoals woodburning, lezing over clematissen, ledenavonden bij een van onze sponsors en demonstratie-avond bloemschikken, waar tegen betaling van een kleine vergoeding alle leden welkom zijn en vergeet u niet op te geven voor de avonden Algemene Tuin- en plantenkennis.

In november is de Algemene Ledenvergadering van de landelijke vereniging, hier wordt o.a. het voorstel voor de nieuwe structuur behandeld. We houden u op de hoogte.

We wensen u veel tuinplezier,
Namens het bestuur,
Plony van der Ham

Nieuwe versie van onze website is sinds vanmiddag, 21 oktober, in de lucht, zie <http://www.breda.groei.nl>

Graag jullie bevindingen, op- of aanmerkingen, naar info@breda.groei.nl

Er wordt door Johan Snoek en Hélène Emmen nog volop gewerkt aan de site om deze weer up-to-date te maken en oude informatie te verwijderen cq te archiveren op een losse harde schijf.

Rotstuinclub

Lezing Peter Blommerde over succesvol tuinieren: Dinsdag 5 november, 19.30 uur

Peter is geen onbekende in onze regio en hij is altijd bevlogen en enthousiast over zijn wijze om op diverse grondsoorten door middel van een gedegen en goede voorbereiding succes te behalen. Aan de hand van zijn ervaringen met o.a. het aanplanten van zuurminnende boompjes en struikjes en ook het

aanplanten van kalkminnende boompjes en struikjes zal hij ons tips en adviezen geven hoe wij daar ons voordeel mee kunnen doen
Hij zal in deze lezing op basis van zijn ervaringen en niet alleen op het aanplanten maar bij het jaar het jaarlijks onderhoud van bomen extra adviezen geven.
Deze lezing heeft niet alleen betrekking op rotstuinen en planten., dus de lezing is voor elke plantenliefhebber.
Dus beste mensen als u wilt genieten van een mooi en leerzame lezing kom dan naar deze lezing. Ook niet-leden zijn van harte welkom, de kosten hiervan bedragen €3.50.

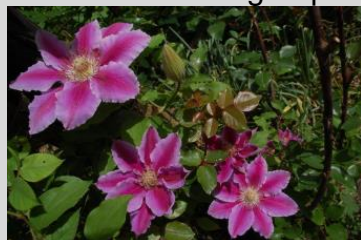
Woodburning 12 november

Hout branden, een eeuwenoude sierkunst waarbij men letters, afbeeldingen of sierranden op een stuk hout b.v. een hapjes- of kaas plank of kurk brand. Deze workshop wordt gegeven in kleine groepjes. Tekeningen, voorbeelden en alle benodigde materialen zijn aanwezig maar u mag ook uw eigen patroontje meenemen. Gezellig en ontspannen bezig zijn daar gaat het om. De locatie wordt nog bekend gemaakt per mail bij opgave.
Datum 12 november 2019 aanvang 19.30 uur kosten €15,- Aanmelden bij Meggie Laming 0161 431353 laming.meggie@gmail.com

Algemene lezing Woensdag 13 nov. CLEMATISSEN door Luc van Duyse.

Luc van Duyse is een enthousiaste Clematis kweker en verzamelaar. Deze avond informeert hij ons over deze mooie planten.
De lezing bestaat uit 2 delen. In het eerste deel bespreekt hij de geschiedenis, de vindplaatsen en de verschillende groepen.

Het tweede deel gaat over de aanschaf, het planten, het snoeien, bemesten, ziekten en plagen, zaaien, stekken en kruisen en de combinaties met andere planten.

Deze lezing is opgebouwd door praktische ervaring van Luc, soms met een positief resultaat maar ook de mislukkingen komen aan bod.
Bijna elke maand van het jaar een bloeiende Clematis als blikvanger in de tuin? We gaan het horen.

Prinsentuincollege Frankenthalerstraat 15 4816KA Breda
Aanvang 19.30 uur

13 november fotoclub.

Werkavond , lezing Elvira Smit

LIFE & GARDEN Ledenavond

Wij nodigen u uit om op **vrijdagavond 15 november** a.s. naar deze ledenavond te komen.
Vanaf **16.00 tot 21.00** uur bent u van harte welkom bij Tuincentrum " Life & Garden ", Lage Vaartkant 11 te Etten-Leur.
U ontvangt bij binnenkomst een consumptiebon voor koffie of thee.

Ook krijgt u, bij aankoop, **10 % korting** op alle materialen die niet zijn afgeprijsd.

Gezien dat de Kerst periode eraan komt is voor de liefhebbers op dit gebied van alles te zien en te koop. Voor u is het een gezellig uitje waarbij u kennis maakt met de Kerstmaterialen die in dit Tuincentrum te koop zijn.
Tot ziens.

Tuinclub

Lezing door Wout Oprins van Assortimentstuin Merksplas 19 november

Plantentuin 'De Kleine Boerderij' Merksplas vzw
Een uitzonderlijke tuin van 8ha met unieke collecties van oa Hydrangea, Magnolia, Hamamelis, Agapanthus, bamboe, Paeonia en nog veel meer. Wat begonnen is als een idee van 2 plantenbezielers is ondertussen een project dat gedragen wordt door een grote groep mensen.

Botanici die hun collectie aan de tuin toevoegen en een 50-tal vrijwilligers die het geheel mee vormgeven en onderhouden.

Het is een ecologische inspiratie- en demonstratietuin met veel aandacht voor diversiteit.

Vanaf 2juni van dit jaar gaat de tuin voor het eerst elke weekend geopend zijn voor het publiek.

Demonstratieavond bloemschikken 20 november

Het is weer bijna zover. Op **woensdag 20 november** vindt de demonstratieavond plaats voor bloemschikkers. Dit jaar wordt de avond verzorgd door Marc Hellemons. Marc is bloemist en heeft in Halsteren zijn zaak "[De Bloemenstal](#)". Buiten de vier muren van zijn winkel is hij graag actief in de bloemschikwereld. Zo heeft hij meerdere keren gejureerd tijdens het ZNK Bloemschikken en geeft hij sinds vorig seizoen op donderdagavond les aan cursisten van Breda. Meerdere bloemschikkers uit zijn groep nemen deel aan de bloemschikwedstrijden voor amateurs. Samen hebben ze al heel wat prijzen gewonnen en zijn ze goed voor vier keer de titel Zuid Nederlands Kampioen en zelfs de titel Nederlands Kampioen is behaald. Zij zullen Marc ondersteunen tijdens de demonstratieavond.

Voor cursisten bloemschikken is de demonstratie een onderdeel van het cursusprogramma. Zij ontvangen van hun cursusleider het entreebewijs voor deze avond. Aangezien de avond verzorgd wordt in de ruime aula van het Prinsentuin college zijn geïnteresseerden van harte welkom. Aanmelding is niet nodig.

Locatie: Prinsentuin college, Frankenthalerstraat 15, 4816KA Breda

Aanvang: 19.30 u (zaal open om 19.00 u)

Entree voor niet-cursisten €7,50 (incl koffie/thee en lekkers bij binnenkomst en tijdens de pauze)

GROEI & BLOEI

FOTOCLUB G&B BREDA

27 November Fotoclub

Themafoto's van tocht 3 en vrij werk

Terugblik Succesvolle ZNK Bloemschikken Op zondag 6 oktober deden 58 deelnemers mee aan het ZNK Bloemschikken te Waalwijk. In de ere-klasse streden 14 deelnemers om de eerste plaats en daarmee de titel Zuid Nederlands Kampioen. Na een ochtend hard werken om twee arrangementen te maken en een middag genieten

van al die prachtige bloemarrangementen en de demonstraties begon rond 5 uur de prijsuitreiking. Trots kunnen we vertellen deze wedstrijddag weer een kampioen uit Breda heeft opgeleverd. Anja de Graaf werd Zuid Nederlands Kampioen! Op de tweede plaats eindigde Simone Oosterwijk en Angela Snepvangers kreeg een eervolle vermelding door het behalen van de vijfde plaats. Maar er waren meer Bredase successen. Sonja van Meer deed voor de eerste keer mee en

behaalde met de 9e plaats in de categorie Semi-Prof/Prof een eervolle vermelding. Tevens mogen we trots zijn op de introducees die op deze dag middels het volgen van een workshop en het maken van een verrassingsarrangement kennis hebben gemaakt met het ZNK Bloemschikken. Het werk van Jacqueline van Oosterhout en Gonny van Fessum werd door de jury beoordeeld met 'goed'. Gefeliciteerd!!

[Voor meer foto's klik hier](#)

Terugblik 7 september 2019 De fruitboogerd.

Het was een mooie zonnige middag en met 12 personen waren we aanwezig bij Jos Dilven in de fruitboogerd Hoogstraat 7 in Gilze. Er werd meteen begonnen met een uitleg langs de bomen, appel-peren-leibomen alles kwam aan bod en elk ras werd belicht, de eigenschappen en de smaak, lekker een stukje proeven. Ondertussen was er ook nog tijd voor een film met een kop koffie en natuurlijk appelcake. Daarna ging het weer verder in de tuin, ook

waren er cursisten bij die een appel van thuis hadden mee genomen, om te bepalen welk appel ras ze thuis hadden staan. Verder werd er geproefd om te bepalen welke appel er geschikt is om straks in maart te enten op de cursus. Al met al een zeer leerzame middag met veel enthousiasme gebracht door Jos en door iedereen geweldig ontvangen.

Verslag najaars excursie

Zaterdag 21 september was het eindelijk zover. We zijn naar de herfstfair in Trompenburg Rotterdam geweest.

Het was niet zo lang rijden en na een lekker bakje koffie / thee in de bus met een

heerlijke koek waren we snel in Rotterdam. Direct bij binnenkomst stonden de eerste kraampjes al opgesteld en waren de eerste plantjes al snel gekocht. Er kon heerlijk gewandeld worden door de tuin en een bezoek langs de kassen met vele soorten cactussen was ook de moeite waard. Door een groot deel van het arboretum stonden diverse kramen en er kon geproefd worden van heerlijke lekkernijen. Bij de excursie zat een lunch inbegrepen en die is goed ontvangen. Heerlijke soep en broodjes aangevuld met (verse) melk en sinaasappelsap. Het weer zat erg mee en het was een heerlijke dag. In de middag weer terug met de bus inclusief de aankopen.

Bezoek van de pluktuin bij Maartje Ongering .

Op maandag 23 september waren we welkom bij Maartje Ongering in Molenschot.

Na eerst een uitgebreide rondleiding en uitleg van het ontstaan van haar tuin gingen 7 leden aan de slag om de bloemen en takken te plukken voor het maken van een handgebonden boeket.

In de pas verbouwde, mooi ingerichte schuur stond ondertussen de koffie en thee met iets lekkers klaar.

Het was een gezellige en geslaagde avond .

Terugblik Groenmarkt 28 september.

Het weer dreigde ons parten te gaan spelen, maar gelukkig voor ons viel het enorm mee. Boerderij Wolfslaar had vanwege hun 50 jarig bestaan gezorgd voor tenten waarin wij, de deelnemers en de bezoekers, droog konden staan.

Ook waren er deelnemers in het lokaal te vinden met hun spullen.

Een aantal plantjesmensen trotseerden de dreigende regen, maar zij hadden geluk, op een paar spetters na bleef het droog.

Zodoende stonden de deelnemers verspreid over het terrein, maar iedereen heeft voldoende aanloop gekregen omdat er werd doorverwezen door onze PR groep.

Er was een grote toeloop van bezoekers, zowel leden maar ook veel niet leden.

Daar waren veel jonge gezinnen met kinderen bij, waarvan nogal wat kindjes bij onze bloemstuksters vol enthousiasme bloemstukjes maakten.

Ook de deelnemers waren tevreden over de aanloop van belangstellenden, de gezelligheid en de leuke gesprekken die dat met zich meebracht.

Voor de PR was er bovendien een leuk resultaat in de vorm van het inschrijven van een aantal nieuwe leden.

Een leuke gezellige dag die we volgend jaar natuurlijk weer geprogrammeerd hebben; 18 april 2020 bij boerderij Wolfslaar.

Graag tot volgend jaar!

Hartelijke groet,

Groenmarktcommissie

[Meer foto's groenmarkt](#)

Terugblik Fietstocht

De jaarlijkse fietstocht was deze keer op de eerste zaterdag in oktober. We fietsen redelijk veel in de omgeving van Breda, maar bij de Groei&Bloeifietstochten komen we ieder jaar weer op nieuwe leuke weggetjes of bospaadjes en dat willen we niet missen.

Dit keer was de start in Chaam bij Birgit Zielemans ([camping 't Hofland](#)) waar we werden ontvangen met koffie en thee plus natuurlijk de gebruikelijke ontbijtkoek. Die dag was het nog even een dag met mooi weer. Hoe ze het weten uit te zoeken weet ik niet. Zo was het prettig fietsen via knooppunten langs Alphen naar Riel, een prachtige omgeving.

De lunch was in Zandeind bij zorgboerderij en camping ['Van 't Zandeind](#)". Jos Huijbregts vertelde hoe daar op de boerderij van zijn vader door vaak

nieuwe dingen op te pakken het nu een vleesvee bedrijf met winkel van eigen rundvlees, boerderijcamping en zorgboerderij is. Na de broodjes en krentenbol hebben we allemaal daar even rondgekeken. Leuk om die vorm van boer zijn te zien.

De fietstocht ging verder naar Gilze en vandaar terug naar het startpunt in Chaam. Daar nog even wat drinken en bijpraten met andere leden van Groei & Bloei. We kijken terug op een zeer leuke geslaagde dag en danken Ben, Johan, Jan, Rien, Riet, Ria en Trees daarvoor.

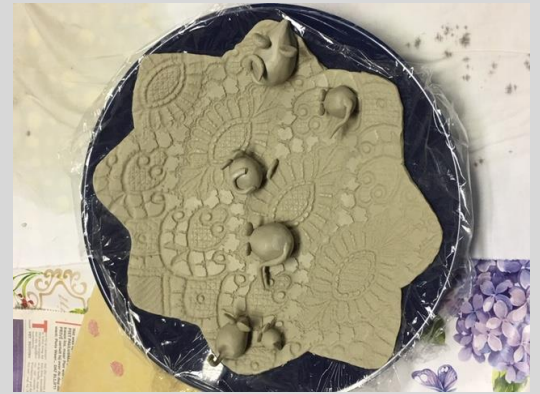
Jan de Lint

Terugblik Workshop Keramiek

Op maandag 7 oktober kwamen 12 leden van Groei en bloei naar gemeenschapshuis de Kievitslaar om gezellig bezig te zijn met klei. Na enige uitleg van Lia Romijn ging iedereen aan de slag. Er werden luizenpopjes gemaakt maar er waren ook uiltjes, vogeldrinkschalen en een mooie hoge schaal. Iedereen was zeer druk in de weer met patroontjes die in de klei werden afgedrukt

zodat er een mooi reliëf ontstaat. Na twee uur was iedereen klaar en tevreden met

het resultaat, nu gaat Lia aan de slag en alles gaat bij haar de oven in, spannend hoe het eind resultaat zal zijn. Daarna gaan we het gebakken werkstukje glazuren en dat geeft een prachtig afwerking. Dan kan het wachten op het voorjaar, want dan vullen we het met hooi/stro en zetten we het buiten tussen de planten die gevoelig zijn voor luis.

Aanmelden kan nog!

30 oktober 2019 om 19:30uur cursus "Algemene tuin- en plantenkennis" door Nel Wens en Corrie Lambregts over bollen en knollen/winterklaar maken van de tuin/ houtgewassen/bodembedekkers.

Ieder zit wel eens met vragen over een plant, welke combinaties goed bij elkaar passen of waarom die ene plant bij de burens het goed doet en bij jou nou net niet. Op deze avond komt dat allemaal aan de orde. En nog veel meer tips! Kom dus naar de Middelbare land- en tuinbouwschool "Prinsentuyncollege", Frankenthalerstraat 15, 4816KA Breda.

We hebben Nel Wens en Corrie Lambregts bereid gevonden om deze avond te verzorgen. Zij zijn beiden lopende encyclopedieën op het gebied van planten. Zij weten hun kennis op een boeiende, begrijpelijke manier, met een kwinkslag en met veel tips over te brengen. Voor deze interactieve avond gaan zij in op uw tuin vragen. Neem materiaal uit uw tuin mee, waarover u een vraag wilt stellen.

De cursus "algemene tuin- en plantenkennis" is voor ALLE Groei & Bloei leden en ook voor jouw vriend(in) of buurman/-vrouw. Neem gerust iemand mee. Aanmelden kan nog tot en met 27 oktober 2019 bij Meggie Laming tel. 0161 434353 of mail: laming.meggie@gmail.com. De kosten zijn € 15,00 per persoon voor leden en € 17,50 voor niet leden vooraf overmaken naar bankrekeningnummer NL60 RABO 0104 6303 53 t.n.v. KMTP afd. Breda e.o. met vermelding van naam, adres, lidmaatschapsnummer en vermelding cursus algemene tuin- en plantenkennis.

Let op: Dit is een andere cursus dan de workshop plantenkennis speciaal voor de bloemschikkers, die enkele dagen eerder wordt gegeven

OPGELET WANDEL LIEFHEBBERS VAN GROEI EN BLOEI.

Op **zondag 19 januari 2020** is het zover dat we gaan wandelen met Groei en Bloei. De wandeling is deze keer in de " **Krochten** " uitgezet en is ongeveer 6 tot 8 km lang met de mogelijkheid om de route in te korten.

Bekend, hier, is ook het kasteel " **Maxburg** " dat in 1869 is gebouwd door de Antwerpse jeneverstoker en vrijgezel Maximillian (Max) van den Bergh. Het kasteel met de boerderij en landerijen er omheen was in totaal 1200 hectaren groot. Voornamelijk werd er graan verbouwd voor de jeneverstokerij.

Bij de **Familie Roovers-van Hooijdonk**

(boerderij), Krochtenweg 6, 4884 MZ Wernhout zijn we te gast. Vanuit hier vertrekken we en komen we terug om erwtensoep met brood en spek te nuttigen. Vanaf **10.15 tot 10.45 uur is bij de fam. Roovers de inschrijving.** U krijgt dan de route beschrijving met daarbij een kop koffie of thee met wat erbij.

De bijdrage is € 6,00 voor leden en € 8,00 voor niet leden te voldoen bij de inschrijving.

[Let op: tijdig opgeven als u meedoet aan de wandeltocht.](#)

Graag vóór 14 januari 2020 telefonisch of per mail bij Ben en Riet van Peer, tel.: 076-5149404 of bij Rien en Trees Koeken, tel.: 076-5613775 of via de email: mjkoeken@casema.nl

*De wandelcommissie,
Ben, Jan, Johan en Rien*

Tuinagenda

ROZEN PLANTEN

De beste tijd om rozen met kale wortels te planten is eind oktober, november of februari-maart, mits het niet vriest! Rozen in pot kun je het hele jaar planten.

Zet rozen met kale wortels eerst een uur in een emmer water en plant de struik zo snel mogelijk na aanschaf. Maak een flink plantgat, 2x zo diep en breed al de kluit. Bij arme en slechte grond kun je het plantgat beter nog groter maken. Als de wortels langer zijn, maak het gat dan dieper. Verbeter voor het planten de grond met rozengrond en voeg eventueel mycorrhiza-schimmels toe voor een gezonde groei. Maak de grond los en meng alles goed door elkaar. Plant de roos zo diep dat het oculatiepunt (de verdikking boven de wortels) ongeveer 3 centimeter onder de grond komt. Vul het gat aan met de verbeterde grond en druk goed aan. Geef meteen ruim water. Plant je een stamroos, plaats dan een stevige stok en bind het stammetje hier aan vast.

VITAMINEN IN DE VENSTERBANK

Laat in de herfst is er nog wel iets te oogsten uit de moestuin. Prei, snijbiet, kolen, winterwortelen en knolselderij zijn groenten die goed tegen kou kunnen. Maar verse sla, dat lukt niet meer. Binnen kun je nog wel het een en ander kweken, zoals notensla of rucola (*Eruca sativa*).

Het blad van deze plant heeft een pittige, nootachtige smaak. Of laat de zaden van bijvoorbeeld alfalfa, klaver, radijs of taugé kiemen. Hiervoor zijn speciale bakjes te koop. Maar in glazen potten lukt het ook om gezonde en lekkere 'sprouts' te kweken. Ook heel lekker en gezond is tuinkers, dat doet het goed in een klein bakje met een mengsel van potgrond en scherp zand. Zaai vrij dik en zet het zaaibakje op een warme, lichte plek, bijvoorbeeld in de vensterbank. Keukenpapier of watten zijn ook geschikt om op te zaaien, maar drogen wel snel uit.

NAJAARSPLANTEN IN POT

In de herfst zijn veel mooie planten te koop. In ruime potten en schalen kun je diverse soortencombineren die mooie bloemen, bladeren of bessen hebben.

Mooi en groenblijvend is Gaultheria met z'n rode besjes. Ook met Skimmia 'Rubella', het lampenpoetsersgras (Pennisetum), Viburnum, hoge sedum en viooltjes kun je prachtige combinaties maken.

AFGEVALLEN BLADEREN

Het meeste blad is zo langzamerhand wel van de bomen gewaaid. Houd de paden in de tuin vrij van bladeren; bij vochtig weer kan het anders spekglad worden. Laat ook geen blad op het gazon liggen. Ook groenblijvende vaste planten houden niet van zo'n verstikkende, vaak natte, laag bladeren. Strooi de opgeruimde bladeren uit tussen de planten. Het blad beschermt de planten tegen de vorst; de grond tegen uitdroging, en vormt een schuilplaats voor allerlei nuttige diertjes. En alsof dat allemaal niet genoeg is, voegt het na vertering voedsel toe aan de grond en verbetert het de structuur.

DRUIF SNOEIEN

Een druif kun je twee keer per jaar snoeien. In de zomer vormt de plant lange scheuten. In de winter, als het blad van de twijgen is gevallen, is de structuur van de struik goed zichtbaar. Houd een paar stevige en lange gesteltakken aan, knip alle zijtakjes die hieruit ontspruiten terug tot op twee ogen. Op die zijtakjes zal de druif volgend voorjaar weer uitlopen. Het is aan te raden de druif voor de kerst te knippen. Bij later snoeien kunnen de takken gaan bloeden.